

Simon Ferdinand Lechleitner

VESPERAE in C

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby

Simon Ferdinand Lechleitner

VESPERAE in C

editor / opracowanie i wstęp

DARIUSZ SMOLAREK, SAC

RUŽOMBEROK 2011

SIMON FERDINAND LECHLEITNER

VESPERAE in C

Notosadzba: Dariusz Smolarek, SAC

Recenzenti: doc. ThDr. Rastislav Adamko, PhD.
PaedDr. Mgr. art. Peter Hochel, PhD.

Sadzba,
technická spolupráca: Rastislav Adamko

Obálka: Rastislav Adamko, Zuzana Zahradníková

Vydavateľstvo: Verbum - vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku
Nám. A. Hlinku 60
034 01 Ružomberok

© Dariusz Smolarek, SAC
© Ústav hudobného umenia, vedy a sakrálnej hudby, PF KU v Ružomberku

ISBN 978 – 80 – 8084 – 761 – 6

Spolupráca: Polska Sekcja RISM Oddział w Lublinie (kierownik – dr Dariusz Smolarek, asystent do spraw projektów – mgr Aleksandra Czech)

Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj pre projekt: „Implementácia a prenos výsledkov výskumu slovenskej sakrálnej hudby do umeleckej činnosti v akademickom prostredí“. ITMS 26220220040 spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

OBSAH / SPIS TREŚCI

Vesperae in C Simona Ferdinanda Lechleitnera (SK)	V
Vesperae in C Szymona Ferdinanda Lechleitnera (PL)	XI
Text / Tekst	XVII
Revízná správa / Komentarz rewizyjny	XIX

Vesperae in C

Dixit Dominus	1
<i>Iuravit</i>	14
<i>Iudicabit</i>	19
<i>Gloria Patri</i>	21
Confitebor	24
Beatus vir	43
Laudate pueri	56
Laudate Dominum	71
Magnificat	83
<i>Et exsultavit</i>	86
<i>Et misericordia</i>	97
<i>Fecit potentiam</i>	102
<i>Esurientes implevit bonis</i>	108
<i>Gloria Patri</i>	112

[VESPERAE IN C]

SZYMONA FERDYNANDA LECHLEITNERA

Wstęp

Nieszpory (łac. *Vesperae*) należą do wieczornego oficjum Liturgii Godzin sprawowanego przed zachodem słońca. Nazwa nawiązuje do gwiazdy nazywanej *vesper*, która pojawiała się na niebie przed zapadnięciem nocy. Ponieważ nieszpory odprawiano o zmierzchu, dlatego określa się je jako „pieśń wieczorną” lub „wieczorną modlitwę”. Sprawowane w katedrach i klasztorach nie posiadały jednolitej formy, która była zależna od tradycji związanej z diecezją lub zakonem. Jednak zachowywano pewien stały trzon, który wpłynął na późniejszy rozwój cyklu¹.

Sobór Trydencki w swojej reformie liturgicznej przejął schemat wypracowany w ciągu wieków przez ośrodki katedralne i klasztorne. Jako cykl, nieszpory uformowały się w wieku XVII. Do Soboru Watykańskiego II ta część Liturgii Godzin składała się z wezwania początkowego *Deus in adiutorium meum intende – Domine ad adiuvandam me festina* (pierwszy werset Ps 69), 5 psalmów poprzedzonych i zakończonych antyfonami, czytania (*Capitulum*), responsorium, hymnu, pieśni Maryi – *Magnificat* (Łk 1, 46–55) z antyfoną. W zakończeniu występowała oracja (*Colecta*) poprzedzona niekiedy modlitwą wiernych, a całość wieńczyła formuła *Benedicamus Domino – Deo gratias*. Niekiedy dodawano odpowiednią antyfonę maryjną, przeznaczoną na dany okres liturgiczny².

Nieszpory należały do najczęściej opracowywanych muzycznie części Liturgii Godzin. Wraz z pojawieniem się w Europie muzyki wielogłosowej teksty poszczególnych części wieczornego oficjum stały się podstawą kompozycji wokalnych i wokально-instrumentalnych tworząc w ten sposób jeden z gatunków muzyki religijnej. Dopiero w okresie baroku utrwalił się zwyczaj komponowania nieszporów jako cyklu psalmów z kantykiem Maryi. Dobór tekstów (oprócz stałych: Ps 109 *Dixit Dominus* i *Magnificat*) był uzależniony od okresu liturgicznego lub konkretnego święta. Taka kompozycja jako cykl psalmów wraz z *Magnificat* był przeznaczony zazwyczaj na dni uroczyste, tj. na niedziele, święta Pańskie, maryjne, wspomnienia niektórych świętych (szczególnie patronów). Dodawano niekiedy wielogłosowe opracowania wezwania *Domine ad adiuvandam me festina*, czasem hymnu, a także jedną z czterech antyfon maryjnych. Ponadto w święta maryjne wykonywano jeszcze figuralną Litanię Loretańską³.

W XVIII wieku komponowano najczęściej cykle nieszporne składające się z czterech lub pięciu psalmów oraz *Magnificat*. Duża część nieszporów z tego okresu zachowała się w rękopisach, o czym świadczą zasoby archiwów europejskich oraz polskich⁴. Katalogi muzykaliów z polskich ośrodków kościelnych wymieniają ponad 200 cykli nieszpornych różnych autorów (Jasna Góra – ok. 90 kompozycji, Podoliniec – ok. 14, Grodzisk Wielkopolski – ok. 27, Gniezno – 38, Pelplin – 13 w rękopisach i kilka w zbiorach drukowanych, Sandomierz – ponad 24, Gidle – ponad 26, Gostyń – 4). Tego rodzaju kompozycje tworzyli w XVIII i I poł. XIX wieku m.in.: F. S. Lechleitner (ca. I poł. XVIII w.), J. Staromieyski (I poł. XVIII w.), L. Pych (połowa XVIII w.), E. Brikner (1705–1760), M. J. Żebrowski (ca. 1710–1780), J. Zeidler (ca. 1744–1806), W. Dankowski (ca. 1760–1810), J. N. Wański (przed 1760-ok. 1830), J. Elsner (1769–1854), F. Gotschalk (?–1809), S. Moniuszko (1819–1872)⁵.

¹ J. Harper, *Formy i układ liturgii zachodniej od X do XVIII wieku*, Kraków 1997; *Nieszpory–wieczorna modlitwa Kościoła*, w: *Leksykon liturgii*, opr. B. Nadolski, Poznań 2006, 1048-1049

² *Alma Redemptoris Mater* (Adwent i okres Bożego Narodzenia), *Ave Regina coelorum* (Wielki Post), *Regina coeli* (Okres Wielkanocny), *Salve Regina* (Okres Zwykły)

³ Por. M. Marx – Weber, *Vesper*, w: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Zweite, neubearbeitete Ausgabe*, red. L. Finscher, Sachteil, Bd. 9, szp. 1464-1468; R. Pośpiech, *Bożonarodzeniowa muzyka na Jasnej Górze w XVIII i XIX wieku*, Opole 2000, s. 98.

⁴ Na przykład: Częstochowa – klasztor paulinów na Jasnej Górze, Grodzisk Wielkopolski – zbiory muzyczne kościoła parafialnego w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu, Gniezno – repertuar katedry w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie, Pelplin – muzykalia z pocysterskiego klasztoru w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie, Sandomierz – Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego, ~~Podoliniec~~ – muzykalia klasztoru dominikańskiego w Archiwum Zakonnym w Krakowie, Podoliniec – zbiory byłego klasztoru pijarskiego na Spiszu ~~Podoliniec~~ – zachowywane w Państwowym Archiwum w Modrej na Słowacji.

⁵ D. Smolarek, *Nieszpory. Aspekt muzyczny*, w: *Encyklopedia Katolicka KUL*, t. 13, red. E. Gigilewicz, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Lublin 2009, szp. 1213-1217.

Vesperae

Dixit Dominus

Vivement

Auth. F. S. Lechleitner (XVIII w.)

The musical score is arranged in a system with eight staves. The vocal parts (Canto 1, Canto 2/Tenore, and Basso) are in the top three staves, all in 3/4 time. The instrumental parts (Violino 1, Violino 2, Clarino 1, Clarino 2, and Organo) are in the bottom five staves. The lyrics are: Di - xit Do - mi - nus Do - mi - no me - o. The organ part includes figured bass notation: 6, 6, 6 5, 6.